

Alang Mhebu

Alang Mhebu nii we, kiya ka kesun daha **Rusan Wuncen** saya. Ini ta na yahi qmlahang Tanah Tunux ka ita Seediq hayan we, seediq Tgdaya ka tnaalang alang Mhebu hini, ye wada piya kbekuy knkawas meni q hiya **drudan** daha de, nii ta ini klai di.

Ado knciyuk Tanah Tunux ka dseediq Tgdaya ma, mnsuupu kmciyuk mnccebu Tanah Tunux ka dseediq alang Mhebu duri, kika wada spuun ptheruy alang Gluban na Tanah Tunux ka dheya duri.

Bobo na, Telu nii ka meyah smriyux qmlahang ita Seediq de, pryuxan na mesa **Rusan Wuncen** ka ngayan alang Mhebu nii di ma, dPlmukan ka ga mosa mgsobay hiya di. Ado egu riyung qheding ka dheran Mhebu hiya, kuxul riyung mosa trebu Plmukan **ma** kana so seediq mprigo pneyah alang icil.

Mesa ka kari snruwan drudan seediq Tgdaya, Pusu na bale we ado niqan qheding ka alang Mhebu. Daha yayung ga msterung alang Mhebu hiya, yayung Bkasan daka yayung Mhebu, ga hreyan qsiya qheding kana kssiyo yayung daha nii.

Ado mttlux ka qsiya qheding, mgrebu ma bbiyan de, mkala quri **baro qrengul** na, bungan qrengul qheding klaali ka dheran alang Mhebu nii, asi ka thido **de** mtkaro ka qrengul na.

Dehuk karac baro ka qrengul na de, mgnetun bgihur msekuy di we, mstudiq denu **ma** mtuting bobo dheran, so hari psrobo qmuyux denu; kika dheran **“Mhebuy”** kesun daha quri Mhebu nii, ado psrobo qmuyux klaali **ka** mgrebu ma bbiyan.

Bobo yahun meni q drudan miyan de, ngalan daha mesa Mhebu ka ngayan alang hini, “Mhebu” nii we knpryuxan daha peeyah kari knesa daha “Mhebuy”. So ka yami laqi hndure di we, ini miyan kela mesa pneeyah inu ka pusu kari knesa daha Mhebu nii di. Ani betaq saya, egu riyung ka so ngayan ta txtaxa ita **Seediq**; ngayan laalang ta, ngayan ddheran ta, ngayan yayung ta, ma ruru ta peni, ga ta ini snleesi ba mkela mesa pneeyah inu ka pusu na kari.

Huling Bale

Rudan miyan cbeyo yami Seediq peni **na**, mqedil we asi ka mkela tminun, rseno we asi ka mkela mangal camac. Kari sneeru mu hini saya we, kari pnyahan Huling Bale. Mosa lmiqu rseno we asi ka qlmiqu ma qdgiyaq. Niqan naq ka tmlenga, dmurang ma phuling duri. Meniq ka phuling nii we asi ka tmabu huling.

Cbeyo si peni na, mnениq kesun daha Lhengo Huling ka huling ta bale hayan, huling lmiqu ma huling mekan seediq mesa. Huling lmiqu nii ge, bhragun daha mhero ka camac ppuqun daha, ani naq boyak ma miric, ini daha kddesi inu smdurak qmerac ka camac ppuqun daha. Qmita so nii ka rudan ta cbeyo de, lmngelung bale “Nasi huwa niqan ta huling ha? Dmudul ta huling mosa phuling de, ye maha so kenu ha?”. Kiya, smkagul teru riso msliko riyung tmalang ka rudan ta, mosa gmruus kmuuruy Lhengo Huling, mdakil qhuni baro ma sthyaan daha dmeeda, kkraki daha eeyah gmruus dmidil uruk na. Dngusun daha kingal ali, gmabul mmaha remux Lhengo Huling ka teru riso nii, mapa hlama tnekan ka kingal riso rmabang ba sliko na tmlang. Kika spooda daha wada mhero camac ppuqun daha ka tama bubu huling lmiqu ma, wada remux Lhengo Huling hii ka daha **riso**. **Ini** apa hlama tnekan, asi pnkingal qmerac uruk na, rmuxun daha tokan napa daha ma

doosun daha baga ka riso ga mapa hlama tnekan, wada ini qqiri bukuy mquri alang qduriq ka teru riso nii. Riso ga mapa hlama tnekan ka mghiti bale, ini ktheya ka qndriqan daha nana de, mquri tgiicil qduriq ka riso ga mapa hlama tnekan kiya, knriri na psuuqu psdurak huling lmiqu. Kingal dungal we, sqada na kleeluw qndriqan na ka hlama tnekan napa na.

Ado daha rnreyan daruk boyak ka hlama tnekan kiya, smkenux knsknexan daruk boyak ka huling lmiqu de, mquri eluw qndaanan hlama tnekan smdurak ma mpgeeluk mekan di. Mekan bino we tqcelan hlama tnekan ka rupun daha, uka daha rrqenan ma truqan, melux mtkukung naq hiya ka mpgeeluk mekan ka duma, asi maku ini osa smdurak teru riso kii di.

Meniq ka teru riso nii de, wada tqqaras mapa daha uruk huling lmiqu dehuk alang. Tena gisu msseli mtara rhengun alang kana ka seediq alang ma tlbuwan daha ckceka ka teru riso **nii**, So hari ka smmesung **paru**, Daha uruk huling lmiqu kii ka pusu ba huling ta bale ita Seediq mesa. Bobo niqan ta halung de, kika stuumal daha phuling cmebu camac, paru riyung dnyagan na ita Seediq ka huling nii, kiya kesun ta **“Huling Bale”**.

Lukus mstrung ni lukus emptsamat

Hnang aji hmut knsuyang uyas Truku, kla su ha mqaras mstrung Liwaq ni Ciwang ka jiyax sayang. Dmuuy baga baki na ka Huwat mseupu miyah sapah pstrngan “ pniri pala ” Mhnang ka bbaraw bi pspruq lblak, dhuq pstrngan ka tdruy qapi gaga ulan galiq embanah. Wauwa ni risaw o mdduuy baga mknhuway mksa mtmay pstrngan.

Plaq msa dowriq na ka Huwat, mskluwi ni mqhnga ka lnglungan na qnita. Lmnglung ka hiya, ma mlukus smeanak bi lukus ka dhiya gaga! Hnang lnglungan Huwat o mdka bi saw bhangen baki rngagan na, “ mlukus lukus Truku sbiyaw ka dhiya gaga o! ”

Rmngaw ka baki, “ Lukus ta Truku sbiyaw o niqan lukus plkusun kdjiyax, lukus qmpah ni lukus lowyan plkusun mqaras mstrung risaw ni wauwa tnunan waray nuqih. ” Rmngaw duri ka baki, ” Snaw Truku sbiyaw o mlukus pala bbaraw usux ni sla llbu usux, pstruma towrah ka brah dha ni powasa habuk. Mskluwi bi smiling ka Huwat, “ Manu ka towrah hug? ”

Rmngaw duri ka baki, “ Mapa towkan kdjiyax ka snaw Truku musa qmpah qmpahan dgiyaq, paan dha uqun ni qngqaya djiyun qmpah, musa mdkrang do mapa kray paan dha tunux pais ”.

Smiling ka Huwat, “ Snaw emprgrig ga o maa mlukus hmuril? ” Smiyuk ka baki, “ Muda mqaras psmiyan siida ka Truku o kingal snaw ka mlukus hmuril dmudul kana emprgrig, ini tduwa mlukus hmuril ka duma da.”

Smiling duri ka Huwat, “ Saw kuyuh dga? ” Rmngaw ka baki, Kuyuh truku sbiyaw o mlukus sla ni powasa bbaraw usux, mlukus pala mtqiri patas dowriq ni hmabuk habuk mqalux, powasa pdagit bhgay.

Rmngaw ka baki, “ Patas ga o dowriq utux rudan. ” kiya o mklawa sun ka pusu na. patas gaga bukuy o lmiwaq utux naqih, patas peaway o dmudul mowda hakaw utux. Lmutut rmngaw duri ka baki, “ Snaw ka powasa trak niqan marung axa o pgkla mnangal tunux pais ka hiya ni smbeytaq pucing kdjiyax.” Mqaras bi qtaan dqras na ka baki rmngaw. “ Mstrung nami ka payi su ni baki su siida, bnegay mu dhyaan ka lukus axa.

Sapah Truku Sbiyaw

Ini hmut phiyug sapah ka rudan Truku mniq ska dgiyaq sbiyaw, asi ka saan plealay kmeuruy han, saw aji daun paru qsiya, sunu, rngsux. Malu bi phigan sapah o mhiyang dgiyaq ni dxgal mspngpung. Hmjijal malu phigan sapah do musa kmealu pbiyi hiya ni mtaqi hiya mk2 jiyax mk3 rabi ppsmiyah spi, qmita malu spi do tnsapah o mlawa dlutut mdayaw smmalu sapah, duri o kmeaguh msegasut miyah smapuh gmdara rudux plaqan na dara ka pntectu na 3 btunux ni qngqaya djiyun smmalu sapah, Saw nii ka rnngaw na, “ Utux mcinun hini ka snruwa su phigan sapah, saw mha tpusu ni tgblaiq meudus hini ka laqi su, iya yahi kmrasa ka kndsan dha wah! Brahaw su balay, nasi su yahan kmrasa do aji empskila hini ka lqlaqi da, sus Bari ” msa.

Qaya smluun sapah Truku sbiyaw balay o dmamux o niqan tapan btunux, kurut, djima, qhuni, qrul, quwarux. Sapah Truku sbiyaw o ini salu daka, yaasa paah sapah o qtaan ana inu.

Ungat pnskaraya ka sapah bukung alang, ungat pntyusan ka ruwan sapah, mtmay ta rhngun sapah do qtaan brah bi quri iril ka srakaw tama, (mklawa sapah ksun), gaga mniq bukuy enduk rhngun ka srakaw bubu, gaga

hiya ka qngqaya cinun ni tminu8n hiya ka bubu, mniq qaqay srakaw tama ni bubu ka srakaw bilaq mtduwa djilun plahan o kneiyax sun, duri o mniq rhngun mtayan ruwan sapah quri narat ka paru bi srakaw, nii o rakaw tqian lupung ni rsrisaw ni wauwa, 3 btunux rqda ka ga mniq kska srakaw tama ni srakaw bubu ga, kiya o hpuyan kana ana manu uqun kingal ruwan sapah.

duri o 3 btunux rqda ruwan sapah ga kska srakaw tama ni bubu ka pusu na o pgkla pnspuan tama, bubu ni laqi, htngayan gnealu ni kneuxul ka kingal ruwan sapah nii ksun.

Qrngul tahut ruwan sapah o pgkla pusu na o kndsan kingal ruwan sapah, qrngul o pgkla gaga meudus hiya ka kingal ruwan sapah nii, duri mtduwa pdngu kana ana manu qngqaya ruwan sapah ni qngqaya djiyun ruwan sapah uri.

Ga babaw rqda ka gigan o gigun dha kana ana muna meiluq hiyi samat ni pdnguun, mdungu ka samat do uqun dha rbagan ni srabaw ini tduwa musa tmsamat.